Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Кафедра теорії, практики та
перекладу англійської мови

ПРАКТИКУМ З УСНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Реквізити навчальної дисципліни	
Рівень вищої освіти	***Другий (магістерський)***
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Статус дисципліни	нормативна
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС / 90 годин (51 год – практичні заняття, 39 год – СРС)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/
Мова викладання	англійська/українська
Інформація про керівника курсу/ викладачів	професор, д. філол. н. ГУДМАНЯН Артур Грантович artgud13@gmail.com, @Arth2021 (Telegram)
Розміщення курсу	

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Нормативний освітній компонент «Практикум з усного перекладу» належить до циклу професійної підготовки. Мета дисципліни полягає у формуванні знань, умінь і навичок, які сприятимуть досягненню таких *результатів навчання*:

- оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення;
- упевнено володіти державною та іноземною (англійською) мовами для реалізації усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування;
- застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації;
- застосовувати різні перекладацькі стратегії, методи й технічні прийоми у різних видах усного перекладу;
- дотримуватися правил міжнародного етикету і норм поведінки перекладача в процесі здійснення професійної діяльності;
- застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної перекладацької діяльності.

Освітній компонент має на меті формування таких *компетентностей* у здобувача вищої освіти:

- усвідомлення методологічного, організаційного і правового підґрунтя, необхідного для здійснення науково-інноваційних пошуків у галузі філології, їх презентації професійній та/або науковій спільноті й захисту інтелектуальної власності на результати досліджень;
- здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації (галузевого перекладу) для вирішення професійних завдань;
- здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень для забезпечення фахової та наукової письмової й усної комунікації;
- усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату;
- здатність реалізувати системний підхід до організації та ефективного здійснення професійної та науково-інноваційної діяльності шляхом інтеграції сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- володіння нормами міжнародного етикету і професійної поведінки перекладача в різних ситуаціях міжкультурного спілкування.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни
(місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Освітній компонент належить до нормативних навчальних дисциплін, спрямованих на здобуття фахових компетентностей. Обов'язковими передумовами для вивчення цього освітнього компоненту є успішне опанування нормативної дисципліни «Практикум з мовної комунікації та перекладу (англійська мова)». Знання та навички, здобуті під час вивчення освітнього компонента «Практикум з усного перекладу» необхідні для проходження перекладацької практики та наукової роботи за темою магістерської дисертації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Усний послідовний переклад як форма міжмовної й міжкультурної медіації.

Тема 1.1. Розвиток навичок активного слухання (active listening skills).

Тема 1.2. Темп мовлення й інтонація в усному перекладі.

Тема 1.3. Тренування пам'яті й мнемотехніка. Вправи на зосередження й розподіл уваги.

Тема 1.4. Алгоритм підготовки до усного перекладу.

Тема 1.5. Жанровий аналіз в усному перекладі.

Розділ 2. Стратегії занотовування в усному перекладі.

Тема 2.1. Системи вертикального запису в послідовному перекладі.

Тема 2.2. Адаптування системи перекладацького скоропису.

Тема 2.3. Прийоми аналізу усного мовлення (structural breakdown, mind maps).

Тема 2.4. Прийоми аналізу усного мовлення (sections, mini-summaries, section diagrams).

Тема 2.5. Прийоми аналізу усного мовлення (logical analysis, recognizing and splitting ideas).

Тема 2.6. Прийоми переформулювання вихідного повідомлення.

Розділ 3. Усний переклад з аркуша.

Тема 3.1. Етапи виконання перекладу з аркуша (sight interpreting).

Тема 3.2. Тренування навичок перекладу з аркуша.

Тема 3.3 Труднощі під час усного перекладу й стратегії їхнього подолання.

Тема 3.4. Професійна етика в усному перекладі. Роль соціальних навичок (soft skills) у роботі.

Тема 3.5. Основи протоколу для усного перекладача. Міжнародні стандарти якості надання послуг усного перекладу.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Мірам Г., Гон О., Морозов В. та ін. Практикум з усного перекладу. Мультимедійний формат : посібник з перекладу з англ. мови для студ. вищ. навч. закладів / Г. Мірам, О. Гон, В. Морозов та ін. К. : Факт, 2005. 152 с.
2. Gillies A. Conference Interpreting : A Student's Practice Book / Andrew Gillies. 1st Edition. London : Routledge, 2013. 296 p.
3. Gillies A. Note-taking for Consecutive Interpreting. A Short Course / Andrew Gillies. 2nd Edition. London : Routledge, 2017. 302 p.
4. Gillies A. Consecutive Interpreting. A Short Course / Andrew Gillies. 1st Edition. London : Routledge, 2019. 270 p.

Додаткова література:

5. Jones R. Conference Interpreting Explained / Roderick Jones. 2nd Edition. London : Routledge, 2002. 148 p.
6. Nolan J. Interpretation: Techniques and Exercises / James Nolan. 2nd Edition. Bristol : Multilingual Matters Ltd., 2005. 670 p.

Навчальний контент 5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Практичні заняття

№	Тема	Аудиторні години	СРС години
1	**Розділ 1. Усний послідовний переклад як форма міжмовної й міжкультурної медіації** Тема 1.1. Розвиток навичок активного слухання (active listening skills) Виконання тренувальних вправ [2, part B, C]. СРС: [1, с. 13–18].	2	1,25
2	Тема 1.1. Розвиток навичок активного слухання Виконання смислового аналізу прослуханого тексту. СРС: прослухайте текст і визначте ключові слова, перекладіть їх.	2	1,25
3	Тема 1.2. Темп мовлення й інтонація в усному перекладі Виконання тренувальних вправ [6]. СРС: [1, с. 19-26].	2	1,25
4	Тема 1.2. Темп мовлення й інтонація в усному перекладі Виконання тренувальних вправ. СРС: прослухайте англомовний текст і повторіть його із відставанням на декілька слів, відтворивши темп й інтонацію мовлення.	2	1,25
5	Тема 1.3. Тренування пам'яті й мнемотехніка Вправи на зосередження й розподіл уваги [2, part C; 4, 32-49]. СРС: [1, с. 27-34].	2	1,25
6	Тема 1.3. Тренування пам'яті й мнемотехніка. Вправи на зосередження й розподіл уваги Виконання тренувальних вправ. СРС: [4, с. 241–244].	2	1,25

7	Тема 1.4. Алгоритм підготовки до усного перекладу Виконання тренувальних вправ [4, с. 197–213]. СРС: [4, с. 238–240].	2	1,25
8	Тема 1.4. Алгоритм підготовки до усного перекладу Виконання усного послідовного перекладу текстів різного обсягу: пофразовий переклад, перекладу окремих речень, переклад абзаців. СРС: виконайте усний послідовний переклад текстів.	2	1,25
9	Тема 1.5. Жанровий аналіз в усному перекладі Виконання завдань [4, с. 197–213]. СРС: [4, с. 245–247].	2	1,25
10	Тема 1.5. Жанровий аналіз в усному перекладі Визначення жанру прослуханих текстів. СРС: виконання жанрового аналізу текстів в усному перекладі.	2	1,25
11	**Розділ 2. Стратегії занотовування в усному перекладі** Тема 2.1. Системи вертикального запису в послідовному перекладі Виконання тренувальних вправ [3, part II]. СРС: [1, с. 35–41].	2	1,25
12	Тема 2.1. Системи вертикального запису в послідовному перекладі Розвиток навичок скорочення під час вертикального запису. СРС: виконання усного послідовного перекладу текстів із застосуванням перекладацьких нотаток.	2	1,25
13	Тема 2.2. Адаптування системи перекладацького скоропису Виконання тренувальних вправ [3, с. 267–278]. СРС: [1, с. 42–47].	2	1,25
14	Тема 2.2. Адаптування системи перекладацького скоропису Розвиток навичок вертикального запису. СРС: виконання усного послідовного перекладу текстів із застосуванням перекладацьких нотаток.	2	1,25
15	Тема 2.3. Прийоми аналізу усного мовлення (structural breakdown, mind maps) Виконання тренувальних вправ [4, с. 51–56]. СРС: [1, с. 48–53].	2	1,25
16	Тема 2.4. Прийоми аналізу усного мовлення (sections, mini-summaries, section diagrams) Виконання тренувальних вправ [4, с. 57–63]. СРС: [1, с. 54–61].	2	1,25
17	Тема 2.5. Прийоми аналізу усного мовлення (logical analysis, recognizing and splitting ideas) СРС: [1, с. 62–68].	2	1,25
18	Тема 2.6. Прийоми переформулювання вихідного повідомлення Виконання тренувальних вправ [4, 131–140]. СРС: [1, с. 69–75].	2	1,25
19	**Розділ 3. Усний переклад з аркуша** Тема 3.1. Етапи виконання перекладу з аркуша (sight interpreting) СРС: [4, 64–68].	2	1,25
20	Тема 3.2. Тренування навичок перекладу з аркуша СРС: [1, с. 76–80].	2	1,25
21	Тема 3.3. Труднощі під час усного перекладу й стратегії їхнього подолання Виконання тренувальних вправ [5, с. 66–90]. СРС: [1, с. 81–89].	2	1,25

22	Тема 3.3 Труднощі під час усного перекладу й стратегії їхнього подолання Виконання тренувальних вправ [5, с. 91–122]. СРС: [1, с. 90–97]	2	1,25
23	Тема 3.4. Професійна етика в усному перекладі. Роль соціальних навичок (soft skills) в роботі СРС: [1, с. 98–106]	2	1,25
24	Тема 3.5. Основи протоколу для усного перекладача Міжнародні стандарти якості надання послуг усного перекладу [4, с. 214–223]. СРС: [1, с. 107–116]	2	1,25
25	Узагальнення пройденого матеріалу та підвищення рейтингу	1	3
26	Складання заліку	2	6
		51	**39**
	Всього		**90**

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає підготовку до аудиторних занять (ознайомлення з рекомендованою літературою та виконання домашніх навчальних завдань за темою практичних занять). Теми практичних занять, їхній зміст, завдання й рекомендований час самостійної роботи наведені у п. 5. Терміни виконання завдань і форма звітності згідно з п. 7 цього силабусу.

ПОЛІТИКА ТА КОНТРОЛЬ

7. Політика навчальної дисципліни

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання домашніх завдань необхідні для, розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед практичним заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber/ WhatsApp або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Виконані домашні навчальні завдання здобувачі вищої освіти завантажують у свої папки на гуглдиску або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого тижня навчання. *Термін виконання* домашнього навчального завдання – *1 тиждень з моменту отримання або згідно з інструкціями викладача*. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше 20 практичного заняття. Перескладання домашніх навчальних завдань

з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/37), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної шкали РСО і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проєктах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (https://kpi.ua/code) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (https://osvita.kpi.ua/node/47).

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: https://kpi.ua/code.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедуру деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням https://osvita.kpi.ua/node/172.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/37) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/32).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за РСО першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами (100% остаточного рейтингу). Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на практичних заняттях	100	5	24	100
	Всього				**100**

Максимальний ваговий бал за роботу на *практичному занятті* – 5 балів:

«відмінно» 5 балів;
«добре» 4 бали;
«задовільно» 3 бали;
«незадовільно» 0 балів.

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях.

«відмінно» – активна робота на парі, повне і цілком правильне виконання домашніх навчальних завдань з урахуванням вивченого матеріалу за темою заняття (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями під час заняття; домашнє навчальне завдання виконане з незначними помилками;

«задовільно» – неповне виконання домашнього завдання (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки під час роботи на занятті; якщо студент не здав домашнє навчальне завдання, але активно працює на занятті, його робота буде оцінена за цим критерієм;

«незадовільно» – незадовільна робота під час заняття (менше 60% потрібної інформації) та невиконане домашнє навчальне завдання.

Результати поточного контролю оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (електронною поштою або через Telegram / Viber / WhatsApp) і обов'язково проставляються викладачем в Електронному кампусі в модулі «Поточний контроль».

Календарний контроль провадиться на 8 і 14 тижнях 2-го семестру як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу здобувачем вищої освіти. Для отримання позитивної оцінки з календарного контролю поточний рейтинг здобувача повинен становити не менше 50% від максимально можливого на час проведення цього контролю.

Критерій		І календарний контроль	ІІ календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 26 балів	≥ 49 балів

Семестровий контроль у формі заліку проводиться на останньому практичному занятті.

Для отримання заліку з освітнього компонента «Практикум з усного перекладу» «автоматом» потрібно мати інтегральний рейтинг щонайменше 60 балів. Здобувачі, які наприкінці семестру мають рейтинг, менший за 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу. Сума балів, отриманих за залікову контрольну роботу, є остаточною і

вноситься до залікової відомості. При цьому застосовується жорстка рейтингова система оцінювання результатів навчання здобувачів.

Здобувач вищої освіти виконує залікову контрольну роботу, максимальна оцінка за яку становить 100 балів.

Залікова контрольна робота виконується усно й складається з 4 частин:

- перша частина – переклад з аркуша (з англійської мови українською) (25 балів);
- друга частина – переклад з аркуша (з української мови англійською) (25 балів);
- третя частина – переклад аудіофрагмента (з англійської мови українською) (25 балів);
- четверта частина – переклад аудіофрагмента (з української мови англійською) (25 балів).

Розподіл вагових балів:

«відмінно» 25–23 балів;
«добре» 22–19 балів;
«задовільно» 18–15 балів;
«незадовільно» 0 балів.

Критерії оцінювання *1–4 частин* залікової контрольної роботи:

- «відмінно» – під час перекладу відтворено зміст вихідного повідомлення у повному обсязі; переклад виконано з дотриманням лексичних і граматичних норм цільової мови; термінологічна лексика відтворена адекватно й консистентно; враховано норми функціонального стилю; під час перекладу здобувач підтримує сталий темп мовлення й не допускає тривалих пауз. Допускаються 1–2 помилки, які суттєво не впливають на рівень відтворення змісту вихідного повідомлення.
- «добре» – під час перекладу відтворено основний зміст вихідного повідомлення; переклад загалом виконано з дотриманням лексичних і граматичних норм цільової мови; термінологічна лексика відтворена адекватно й консистентно; враховано норми функціонального стилю; під час перекладу здобувач переважно підтримує сталий темп мовлення й не допускає тривалих пауз. Допускаються 3–7 помилок, які суттєво не впливають на повноту відтворення змісту початкового повідомлення.
- «задовільно» – загалом відтворено зміст вихідного повідомлення з деякими пропусками; термінологічна лексика переважно відтворена не еквівалентними одиницями; частково враховано норми функціонального стилю; студент не здатен підтримувати сталий темп мовлення. Допускаються 8–12 лексичних і/або граматичних помилок.
- «незадовільно» – переклад не виконано або виконано з численними помилками (більше 1–2); зміст вихідного повідомлення передано з суттєвими відхиленнями від оригіналу; передано менше 60 % змісту вихідного тексту.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	***Оцінка***
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. На залік винесено матеріал за темами, представленими в п. 5 цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (https://document.kpi.ua/files/2020_7-177.pdf).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри ТППАМ, к. філол. н. Матковською Г.О.

Доповнено професором кафедри ТППАМ, д. філол. н. Гудманяном А.Г.

Ухвалено кафедрою ТППАМ (протокол №1 від 31 серпня 2022 р.)

Погоджено методичною комісією ФЛ (протокол №1 від 31 серпня 2022 р.)